

Головко Віктор Іванович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і аудиту

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Головко Виктор Иванович

кандидат экономических наук,

доцент кафедры учета и аудита

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

Golovko Viktor

PhD, Associate Professor of

Department of Accounting and Audit

Taras Shevchenko National University of Kyiv

Безкорвайна Олена Олександрівна

студентка

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Безкорвайная Елена Александровна

студентка

Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

Bezkorovayna Olena

Student of the

Taras Shevchenko National University of Kyiv

**ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ КОШТІВ
ТА ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА В УПРАВЛІННІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ОПТИМІЗАЦІЇ
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ РЕЗУЛЬТАТОВ АНАЛИЗА ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ
И ПОТОКОВ ПРЕДПРИЯТИЯ В УПРАВЛЕНИИ И ПУТИ ЕГО ОПТИМИЗАЦИИ
USING THE RESULTS OF THE ANALYSIS OF CASH FLOWS AND FLOWS
OF THE ENTERPRISE IN THE MANAGEMENT AND WAYS OF ITS OPTIMIZATION**

Анотація. Узагальнено методи оптимізації грошових потоків залежно від виду діяльності підприємства. Запропоновано критерії оптимізації грошових потоків для операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Визначено особливості впровадження методів оптимізації грошових потоків на підприємстві.

Ключові слова: грошові кошти, грошовий потік, оптимізація грошових потоків, управлінські рішення, фінансовий стан підприємства, ліквідність та платоспроможність.

Аннотация. Обобщены методы оптимизации денежных потоков в зависимости от вида деятельности предприятия. Предложены критерии оптимизации денежных потоков для операционной, инвестиционной и финансовой деятельности. Определены особенности внедрения методов оптимизации денежных потоков на предприятии.

Ключевые слова: денежные средства, денежный поток, оптимизация денежных потоков, управленческие решения, финансовое состояние предприятия, ликвидность и платежеспособность.

Summary. The methods of optimizing cash flow, depending on the type of business have been generalized. The criteria for optimization of cash flows for operating, investment and financing activities have been offered. The features of introducing the methods of optimization of cash flows at an enterprise have been defined.

Key words: cash, cash flow, optimization of cash flows, management decisions, financial condition of the enterprise, liquidity and solvency.

У кожній державі грошові потоки є основним об'єктом управління на кожному підприємстві.

Здійснення будь-якої господарської діяльності супроводжується рухом грошових потоків. Це зумовлено тим, що існують ділові взаємини підприємства з іншими юридичними особами: покупцями та замовниками, банками, постачальниками та підрядниками, покупцями і замовниками, бюджетом та позабюджетними фондами, а також із власним персоналом.

У навчальній та методичній літературі з фінансів є ціла низка визначень поняття «грошовий потік підприємства», але чіткого поняття грошового потоку немає. Можна виділити три основні підходи до визначення поняття «грошовий потік», які найчастіше можна зустріти:

- грошовий потік — це потік грошових коштів;
- грошовий потік — різниця між притоком і відтоком грошових коштів;
- грошовий потік — співмірні і розподілені в часі надходження і видатки [2, с. 305–306].

Для забезпечення платоспроможності підприємства та зменшення максимальної та середньої потреби в залишках грошових коштів підприємство повинно обирати найефективніші форми регулювання середнього залишку грошових активів, тобто здійснити його оптимізацію.

Оптимізація грошових потоків передбачає вибір найкращих форм їх організації на підприємстві з урахуванням умов та особливостей здійснення господарської діяльності. Збалансування та оптимізація відбуваються завдяки виявленню резервів, що дають змогу зменшити залежність підприємства

від зовнішніх джерел залучення грошових коштів, забезпеченню рівномірності витрачання грошових коштів у часі та за обсягами, збільшення суми та якості чистого грошового потоку, а також впливу на фінансовий цикл підприємства.

Найважливішими завданнями оптимізації грошових потоків є:

- виявлення і реалізація резервів, що дозволяють знизити залежність підприємства від зовнішніх джерел залучення коштів;
- забезпечення оптимальної збалансованості позитивних і негативних грошових потоків у часі і за обсягом;
- оптимальне узгодження в управлінні грошовими потоками за окремими видами господарської діяльності з метою досягнення загальної стратегічної мети підприємства;
- нарощування обсягу та поліпшення якості чистого грошового потоку, що генерується господарською діяльністю підприємства [4, с. 244–246].

Важливою передумовою оптимізації грошових потоків є їх визначення відповідно до основних видів діяльності підприємства, вивчення факторів, які впливають на їх об'єм, та методів їх оптимізації. У таблиці 1 наведено оптимізацію грошових потоків відповідно до видів діяльності підприємства.

Методи оптимізації грошових потоків на підприємстві, які наведені в таблиці, враховують такі положення:

- 1) метод оптимізації в часі — розроблення графіків закупівлі сировини, податкових платежів, матеріалів та врівноваження їх із термінами реалізації продукції, встановлення порядку здійснення розрахункових операцій;

Таблиця 1

Методи оптимізації грошових потоків

Грошовий потік від виду діяльності	Фактори впливу	Метод оптимізації
Операційна діяльність	– Господарський (життєвий) цикл; – тривалість операційного циклу; – сезонність виробництва; – амортизаційна політика	– Метод оптимізації в часі; – метод оптимізації поточних товарних запасів — модель Уілсона; – метод управління ліквідністю (залишком грошових коштів на розрахунковому рахунку) — модель Баумоля-Тобіна
Фінансова діяльність	– Кон'юнктура товарного та фінансового ринків; – система оподаткування; – умови кредитування; – доступність видів кредиту; – система розрахункових відносин із контрагентами;	– Метод максимізації чистого грошового потоку; – метод оптимізації середнього залишку грошових активів — модель Міллера-Орра
Інвестиційна діяльність	– Інвестиційна привабливість підприємства; – рівень інфляції; – рівень інвестиційного ризику; – інвестиційна інфраструктура;	– Метод оптимізації за обсягами; – метод визначення оптимізації – залишку грошових активів — модель Стоуна

Джерело: складено автором за [1, с. 98–100].

- 2) метод оптимізації поточних товарних запасів передбачає використання моделі Уілсона (алгоритм, який визначає оптимальний розмір товару, що замовляється, і який дозволяє мінімізувати загальні змінні витрати, пов'язані із замовленням і зберіганням запасів);
  - 3) метод управління ліквідністю передбачає використання моделі Баумоля-Тобіна (алгоритм, що дозволяє визначити оптимальну частоту поповнення й оптимальний розмір залишку коштів, при яких сукупні втрати будуть мінімальними);
  - 4) метод максимізації чистого грошового потоку — підвищення ефективності використання ресурсів та прискорення фінансового циклу підприємства;
  - 5) метод оптимізації середнього залишку грошових активів передбачає використання моделі Міллера-Орра (алгоритм, що дозволяє оптимізувати величину середнього та максимального залишків грошових активів підприємства з урахуванням обсягу його платіжного обороту та вартості обслуговування короткотермінових фінансових вкладень);
  - 6) метод оптимізації за обсягами — залучення стратегічних інвесторів з метою збільшення обсягу власного капіталу, проведення додаткової емісії акцій, продажу частини фінансових інвестиційних інструментів та здавання в оренду обладнання, будівель, які не використовуються; залучення пільгових кредитів;
  - 7) метод визначення оптимізації залишку грошових активів передбачає використання моделі Стоуна (алгоритм, що дозволяє визначити величину верхньої грошової межі, двоконтрольні та внутрішні ліміти грошових активів) [3, с. 118–122].
- Оптимізація грошових потоків сприяє підвищенню їхньої ефективності в майбутньому періоді, забезпечує фінансову рівновагу підприємства у процесі його стратегічного розвитку, який значною мірою залежить від різноманітності грошових потоків та їх синхронізації в часі та об'ємі. Визначено методи оптимізації грошових потоків на підприємстві залежно від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Результати та дослідження сприятимуть підвищенню ефективності управлінських рішень щодо управління грошовими потоками на підприємстві.

Література

1. Єрьоменко Г. В. Обґрунтування вибору методу оптимізації грошових потоків на підприємстві / Г. В. Єрьоменко // Управління розвитком. — 2013. — № 13. — С. 98–100.
2. Майборода О. Є Напрями управління грошовими потоками підприємства / О. Є Майборода // Економіка і суспільство. — 2017. — № 10. — С. 305–309.
3. Некрасенко Л. А., Напрямки удосконалення управління грошовими потоками / Л. А. Некрасенко, І. М. Гниломир // Наукові праці ПДАА. Вип. 2. — Т. 3. Економічні науки. — Полтава: ПДАА. — 2011. — С. 118–122.
4. Тимош І. Оптимізація грошових потоків у системі підприємницької діяльності / І. Тимош // Економічний аналіз. — 2009. — № 3. — С. 244–246.